

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Onder de zon (3)

En ik ontdekte iets, bitterder dan de dood: de vrouw die een valstrik is en wier hart een net is, wier handen boeien zijn. Hij die aan God welgevallig is, ontkomt haar; doch hij die niet welgevallig is, wordt door haar gevangen.

... onder duizend heb ik één mens ontdekt, maar een vrouw heb ik onder deze allen niet ontdekt.
Prediker 7 : 26 en 28.

Prediker gaat in dit hoofdstuk opnieuw op weg om wijsheid te vinden (vs. 23), maar hij zegt merkwaardigerwijs al bij voorbaat dat die onbereikbaar is, want diep is het leven en er is niemand die tot op de bodem kan kijken (vs. 24).

Hij richt zich hiermee opnieuw tegen de wijsheid die zich losgemaakt heeft van de vreze des Heren en op eigen benen staande meent, het leven in goede banen te kunnen leiden door haar voorschriften. Prediker is er fundamenteel van overtuigd dat de wijsheid in het algemeen niet toereikend is om het leven te begrijpen en er niet in slaagt het te ordenen.

Dit keer richt Prediker zijn aandacht op de verhouding man-vrouw om daaraan illustratief aan te tonen hoe onmachtig de wijsheid is.

Er is geen ander gebied waar wij zo kwetsbaar zijn.

De zee van het bederf zoekt altijd het laagste punt in ons leven om binnen te dringen en vaak blijkt dat punt dáár te liggen. Er

DOOR
J. KRANENBURG
ROLDE

is geen ander gebied waar het leven zo kapot kan zijn en verminkt. De bijbel zegt dat heel sterk: je komt nergens zo dicht in de buurt van de dood aan de arm van de verkeerde vrouw; met haar daal je af naar het dodenrijk. Nog dieper kan niet (Spr. 5 : 5). Tegelijk geldt dat nergens het leven nog zo dicht Gods bedoelingen kan naderen. De bijbel legt hier rechtstreeks verbanden met de gunst des Heren (Spr. 18 : 22).

Ik verwees nu twee maal naar het boek Spreuken, waar we wijsheid vinden die haar aanvang heeft gevonden in de vreze des Heren. Dat is een wijsheid die ook de werkelijkheid geen geweld aandoet. Die het slechte ziet én het goede, de wijsheid én de dwaasheid. Daarom heeft het boek Spreuken zeer ernstige

waarschuwingen tegen de verkeerde vrouw, maar óók uitbundige lofprijzing op de goede vrouw. Hier is de wijsheid, die niet alles over één kam scheert.

Maar de wijsheid die losgeraakt is van de vreze des Heren, die zichzelf overschat, doet ook de werkelijkheid geweld aan.

Wij vinden binnen de bijbel nog wel een paar aanwijzingen die ons een indruk geven hoe de wijsheid in die dagen de verhouding man-vrouw probeerde te regelen. Let eens op de verwondering van de discipelen, waarvan we lezen in Joh. 4 vs. 27, als zij hun Meester in gesprek vinden met een vrouw alléén. En dan nog wel op een eenzame plaats. Zoiets doe je niet als man. In Joh. 8, waar ons de geschiedenis van de overspelige vrouw wordt verteld valt het op dat de vrouw tot Jezus wordt gebracht, maar de man wordt blijkbaar ongemoeid gelaten. Ze zullen toch samen op heterdaad betrapt zijn? Het algemene uitgangspunt zal geweest zijn: de begeerte van de man is een zaak, waar weinig aan te sleutelen valt, maar we kunnen de beschadiging van de openbare zedelijkheid tegengaan door de vrouw zoveel mogelijk uit de openbaarheid te weren en zelfs uit het blikveld van de man te houden. En overigens moet de vrouw door zich aan een fijnmazig net van bepalingen te houden een goede vrouw worden.

Prediker wil nu de onmacht van de wijsheid aantonen en begint met te zeggen hoezeer hij zelf doordrongen is van de verworping van het leven op dit punt: een zaak, bitterder dan de dood: de vrouw, die een valstrik is, wier hart een net is en wier handen boeien zijn. In een paar rake woorden staat hij zomaar voor ons: de man, die in de greep van de verkeerde vrouw is geraakt en daar niet uit weg te halen is al staat zijn hele omgeving aan hem te trekken.

Maar laat nu de wijsheid niet menen dat zij daartegen iets kan doen, wil Prediker zeggen, want alleen de man die aan God welgevallig is ontkomt aan haar en

Inhoud

- 49 Ds A. Kranenburg,
Onder de zon (3)
- 50 Drs H. de Jong,
De postchristelijke overheid (1)
- 51 M. de Jonge,
Zending in Zuid-Afrika –
Waar gaat het over (2)
- 51 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 52 Drs H. Algra,
Godric
- 53 M. de Jonge,
Boekbespreking
- 54 Drs O. Mooiweer,
Persschouw
- 54 P. C. van Wijk,
Terloops...

wie niet welgevallig is wordt door haar gevangen.

Wie hier opmerkt dat je zo toch niet van God kunt spreken; omdat je niet alle lotgevallen van de mens maar kunt kortsluiten op het welgevallen van God, die heeft gelijk. Maar bedenkt nu opnieuw dat Prediker beschrijft wat hij ziet 'onder de zon' en dat hij het wil doen met hetgeen van God kenbaar is uit zijn werken. Dat is een gebrekkige kennis. Deze woorden zijn op zichzelf al een vlijmscherpe veroordeling van de wijsheid, maar Prediker voegt daar nog een argument aan toe: hij heeft onder duizend één (goed) mens ontdekt, maar een (goede) vrouw onder deze allen heeft hij niet ontdekt. Ik voeg hier het woordje 'goede' tussen haakjes toe. Voor het goed recht van deze toevoeging verwijs ik naar Spr. 18 : 22 waar het woordje 'vrouw' zonder enige toevoeging ook staat voor 'goede vrouw'.

Prediker overdrijft als hij beweert dat er geen goede vrouw te vinden is. Zeg dat nu rustig en schrik niet alsof hier een bijbelschrijver wordt aangeklaagd. De wijze overdrijft en het is zijn privilege om dingen te (lees verder op pag. 50)

C.O.G.G. - Conferentie

De conferentie, die het Contact Orgaan voor de Gereformeerde Gezindte elk jaar organiseert, wordt dit jaar gehouden op D.V. donderdag 18 april a.s. in 'De Aker' te Putten.

Hoofdreferent is prof. dr H. B. Weijland, die zal spreken over: De Gereformeerde Gezindte en de katholiciteit van de kerk.

In dit referaat zal het probleem van het kerkelijke vraagstuk uitvoerig aan de orde komen.

Men kan zich opgeven voor deelname aan de conferentie bij de secretaris, ds J. H. Velema, Whemelaan 6, 8071 GZ Nunspeet, giro 880514. Kosten voor deelname bedragen f 25,-. T.z.t. worden nadere gegevens aan de deelnemers toegezonden.,

De postchristelijke overheid (1)

Bij de opening van de nieuwe moskee in de Amsterdamse Bijlmermeer heeft de staatssecretaris van sociale zaken, de heer De Graaf, gesproken van een 'postchristelijke' samenleving in ons land. Daarop heeft de bekende professor Berkhof gereageerd in de rubriek Podium van Trouw (29 januari j.l.). Wie zou niet geïnteresseerd luisteren?

Gelijk heeft de professor in ieder geval als hij opmerkt dat deze na-christelijkheid van onze samenleving niet te wijten is aan de toestroom van buitenlanders. In zoverre de woorden van de heer De Graaf die voorstelling wekten, was dat onterecht. Ook is dr Berkhof zeer goed te volgen als hij schrijft: „De latere geschiedschrijver zal er zich over verbazen dat uitgerekend protestants-christelijke ministers koplopers waren in een proces

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

waarin God en godsdienstige normen tot privé-zaak werden.” Maar wat ik dan weer minder goed kan begrijpen is dat professor Berkhof, de voormalige voorzitter van de Raad van Kerken, (bij mijn weten) niets van zich liet horen toen voornoemde raad weigerde te protesteren tegen het gebruik van de zondag 5 mei als nationale feestdag. Dat was toch een prachtige gelegenheid voor de kerken om een bij uitstek christelijk belang te behartigen. Helaas liet men verstek gaan. En ik vond dat nogal kenmerkend voor die Raad. Ik wil maar zeggen: zou er ook voor de kerken geen aanleiding zijn om zich af te vragen in hoeverre zij zelf aan de postchristelijkheid van onze samenleving schuld draagt? Het wekt inderdaad wrevel als men de Zwarte Piet van de ontchristelijking aan de buitenlanders zou toespelen. Maar het overtuigt mij evenmin als vanuit de kerken het verwijtende vingertje naar de Overheid wordt uitgestoken. Daarvoor hebben de kerken echt teveel boter op hun hoofd, en dat niet alleen vanwege die treurige misser inzake de aanstaande bevrijdingsdag. Tenminste, bepaalde kerken hebben teveel boter op hun hoofd. Men mag ze beslist niet allemaal over één kam scheeren.

☆☆☆

Zouden christen-ministers niet gebaat zijn bij een krachtig getuigende kerk achter zich als een muur om tegenaan te leunen? Nee, ik bedoel niet een kerk die politiek bedrijft in de vakmatige zin van het woord, maar een kerk die Gods beloften en geboden duidelijk vanuit het evangelie uitlegt. Als dat algemeen zou gebeuren dan zou dat te merken zijn aan het optreden van christen-politici. Dat kunnen we zien aan een parlementariër als de heer Schutte. Je kunt niet zeggen dat deze broe-

der een gemeente bezoekt waar hij zondag aan zondag met politiek wordt volgegaten. Zijn dominee zou hem trouwens niet zoveel kunnen bij brengen op dat gebied, is mijn indruk. En toch is aan zijn hele optreden in de politiek goed te merken dat hij wekelijks onder een krachtige evangelie-verkondiging zit. Dat blijkt niet uit een prekerig optreden of uit een overmaat van 'getuigenissen', maar uit de grote beslistheid waarmee hij de zaak van Gods Koninkrijk dient nadat hij eerst met fijne wijsheid het punt heeft uitgekozen waarop dat kan.

☆☆☆

Maar op welke punten kan het eigenlijk nog? Dat is vandaag de moeilijke vraag. Hoe en waar is christelijke politiek nog mogelijk in een ontchristelijke tijd? De heer De Vries van het Nederlands Dagblad (het nummer van 2 februari j.l.) spreekt in dit verband over het ideaal van Groen van Prinsterer: een staat met de Bijbel. In de zinnen daaromheen beperkt hij dan echter de Bijbel tot de christelijke ethiek. Dat vind ik niet zo gek, alleen moet de heer De Vries zich wel realiseren dat dit niet meer volgens artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis is, zelfs niet naar de verkorte vorm van 1905. Want daarin wordt aan de overheid nog wel iets meer opgedragen dan de behartiging van de christelijke ethiek. Ze heeft de hand te houden aan de heilige kerkdienst, het koninkrijk van Jezus Christus te bevorderen en het woord des evangelies overal te doen prediken. Dat is alles moeilijk te verenigen met het begunstigen van de bouw van moskeeën. Als we dan ook eerlijk waren in onze binding aan de Belijdenis zou er nog meer uit artikel 36 geschrapt moeten worden dan Kuyper destijds deed. Ik bedoel hiermee niet te zeggen dat onze vaders-in-het-geloof in de zestiende eeuw teveel hebben geformuleerd. Elke tijd zoekt op dit gebied naar het bereikbare, is mijn indruk. In de middeleeuwen was ketter-doden door de overheid gewoon, terwijl wij er nu zelfs niet zeker meer van zijn of nog wel de gehele christelijke ethiek door de overheid gehandhaafd kan worden. Dat scheelt nogal wat. Ik denk dat een soort van 'eb-en-vloed' in dit opzicht onvermijdelijk is.

☆☆☆

Maar nog eens: wat is nu vandaag haalbaar? Of om het met dr Berkhof te zeggen: „Wat streeft men nu positief na?” Hij vertrouwt ons in dit verband toe dat het hem niet gaat om 'God' als randverschijnsel in de troonrede en op de gulden. „Want het is me nooit duidelijk geworden over welke god ze het daar hebben.” Ik vind dit een onnodig negatieve opmerking. Het gaat daar immers over precies dezelfde God als in het zesde couplet van het Wilhelmus, waarvan dr Berkhof zo terecht zegt dat het moet blijven. Over God op onze gulden gesproken: is het de lezer wel eens opgevallen dat het randschrift luidt: God zij met ons? Zo vaak wordt dit parool op één lijn gesteld met het 'Gott mit uns' op de germanse koppelriemen, maar vanwege dat 'zij' vind ik de nederlandse spreuk veel kritischer. Ik geef er dan ook de voorkeur aan, om dezelfde reden als waarom ik bij de zegen in de Kerk ook liever zeg '...zij met u allen' dan '...is met u allen'. Dat 'is' vind ik gewoon te onkritisch, te vals-geruststellend. Hetzelfde geldt als je zegt (met weglating van 'is'): '...met u allen!'

☆☆☆

Maar om op de zaak terug te komen, professor Berkhof weet niet 'over welke god ze 't hebben'. Dat zinnetje van hem boeit mij. Ik zou hem deze vraag willen stellen: zoudt u mij, professor, kunnen zeggen over welke god Jozef het heeft als hij in Egypte tegen zijn broers zegt: ik vrees God (Genesis 42 : 18)? Hij bedoelde niet de God van Abraham, Izak en Jakob, want toen hij deze woorden sprak was hij voor zijn broers nog helemaal de egyptische heiden. En toch bracht hij iets in het midden dat hij in zijn rol als heiden met de kinderen Israëls gemeenschappelijk had. „Ik vrees God”, – het had naar de broers toe iets geruststellends: „ik ontzie mensen” (vergelijk Lukas 18 : 2). Welnu, zou christelijke politiek vandaag niet hieruit moeten bestaan, dat wij zoeken naar datgene wat er voor christen en niet-christen uit voortvloeit als 'God' geëerbiedigd wordt? Dat we dus met de Godsvrees – die wij in de gemeente christelijk vullen en onderbouwen! – zoeken naar een gemeenschappelijkheid tussen christenen, niet-christenen en belijders van andere godsdiensten? Ik wil daarover in een volgend artikel graag nog wat verder hardop denken.

Vervolg van pagina 49

Onder de zon

zeggen die niemand na kan rekenen. De zeggingskracht van zijn woorden wordt daardoor niet aangetast en wat hij zeggen wil is: wanneer een man door toedoen van God in handen van een slechte vrouw raakt en een goede vrouw niet te vinden is, waartoe zal de wijsheid dan het terrein van de man-vrouwverhouding betreden in de mening dat zij het leven gezond kan maken? Dat zal naar Predikers overtuiging op een fiasco uitdraaien.

Is dit nu bruikbare wijsheid? De bruikbaarheid ligt dunkt mij in de ontdekking dat de wijsheid zo ontstellend weinig kan beginnen en dat zij de raadsels niet kan oplossen en de goede weg niet kan wijzen als zij los raakt van haar wortel: de vreze des Heren.

Zoekt zij haar uitgangspunt weer in de vreze des Heren dan is zij niet tot alles in staat, maar wel tot veel. Ze ontdekt dan betrouwbare wegen, de goede richting.

Naar die wijsheid houdt het boek Prediker de weg open. En naar de wijsheid in Persoon, onze Heer. Hoe radikaal pakte hij de zieke plek van de man-vrouwverhouding in zijn dagen aan door over de begeerte van de man niet te spreken als van een te aanvaarden zaak, maar als een zaak, waar genezing nodig en mogelijk was. Dat woord stond haaks op de wijsheid van zijn tijd.

Zending in Zuid-Afrika

Waar gaat het over - 2

De inleiding, waarmee de scriptie van mw. Breman opent, geeft duidelijk de beperking van haar onderwerp aan. Ze wil zendings-GESCHIEDENIS weergeven en dan voor wat betreft het werken in Natal, vanaf de periode dat ds J. Vonkeman, de eerste zending door de gemeente te Kampen uitgezonden, daar begon (1959).

Als verdere beperking lezen we „in het bijzonder de daaruit voortvloeiende beoogde opleiding voor inheemse predikanten, behorend tot de Nguni-volken, binnen het verband van de Gereformeerde kerk in Suid-Afrika en de door haar in 1962 geïnstitueerde Gereformeerde kerk onder de zwarte volken in Zuidelijk Afrika”.

Het betreft dus het werkterrein van de zes zendelingen, uitgezonden voor vier zedende kerken in Nederland, die van Kampen, Leerdam, Bunschoten-Spakenburg en 's-Gravenhage.

De opleidingszaak staat dus centraal. Wel komen in het werkstuk veel zaken naar voren, die daar zijdelings of indirect mee te maken hebben. Dat verhoogt voor ons de betekenis van de studie, omdat daarmee vele problemen dichterbij komen.

De stof, die achtereenvolgens behandeld wordt in vijf hoofdstukken, is als volgt omschreven:

1. Inleiding.
2. Enige gegevens over de zedende kerken in Nederland alsmede beknopte informatie over de zendingsterreinen in Natal.
3. Schets van de Gereformeerde kerk in Suid-Afrika.
4. Schets van de Hamman-skraalse Theologische Skool.
5. Schets van de beoogde predikantenopleiding ten dienste van de Gereformeerde kerken onder de Nguni (Zulu, Xhosa, Swazi, Ndebele), Natal.
6. Eindconclusie.

Ten behoeve van het werkstuk verleenden de 4 zedende kerken inzage in haar archieven, terwijl in Zuid-Afrika gesprekken plaats vonden met zendelingen, docenten van de „Hamman-skraalse Skool” en de Prot. Christelijke Universiteit te Potschefstroom.

De zendingsterreinen

De naar Zuid-Afrika uitgezonden zendelingen werken in Natal, in het Oosten van dat land; het ligt tegen de Indische Oceaan aan, „het land van de duizend heuvels”.

DOOR M. DE JONGE VOORBURG

Die van Kampen treffen we aan in het gebied rond Richmond (bij Pietermaritzburg) en die van Bunschoten, Leerdam en 's-Gravenhage iets noordelijker, in het Nqutu-gebied. Ze wonen in Vrijheid, iets buiten het werkterrein. In beide gebieden wonen enkel Bantu's, in hoofdzaak Zulu's. Het is geen thuisland, maar een zgn. trustgebied - KwaZulu - en het staat onder een eigen (zwart) bestuur.

Achterban

Ds D. van Dijk schreef op 2 febr. j.l. in de Geref. Kerkbode: „Ik lees zelf altijd nog het Friesch Dagblad. Niet om de voorlichting die mij daarin wordt gegeven op Kerkelijk en Politiek terrein, maar om wat op de hoogte te blijven van het levensgebeuren in Friesland.” Waarom die lange zin? Waarom niet gewoon: Ik las in het F.D.? Dat is te raden: om boze brieven en telefoontjes te voorkomen van mensen die vinden, dat aldus geen goede leiding gegeven wordt, omdat alleen het Néd. Dagblad goede voorlichting geeft. Eerder heeft ds v. Dijk eens ontroerd geschreven over een foto in het Friesch Dagblad, waarop zijn naaste familie stond. Toen zei hij, dat de krant hem toegezonden was. Waarom moet men zich altijd zo verontschuldigen over de krant die men leest? Vrees voor de „achterban”. In de oorlog ging ik eens naar een Chr. Geref. Kerk, omdat daar een bekend hoogleraar preekte. Die haalde met instemming iets aan van Karl Barth, maar zei letterlijk eroverheen: „Overigens kan en mag de theologie van Barth de mijne niet zijn”. Zulke opmerkingen hoor je vaker in een preek. Er wordt iets met instemming geciteerd, maar laat de gemeente alsjeblieft niet denken,

Mw. Breman neemt ons mee naar elk van deze werkterreinen. Ze beschrijft uitvoerig, hoe de contacten daarvoor ontstonden. Vertelt eerst dat Kampen (ds J. Vonkeman) ruimte kreeg om te werken, hoe wonderlijk zijn wegen geleid werden naar Groothoek en Richmond en hoe de verdere uitbreiding van het werk met de komst van 2 collega's, de predikanten A. H. Reitsema en B. Wielenga plaats vond.

Hoe ook Haarlem in 1963 ds W. L. Kurpershoek kon uitzenden naar het Nqutu-district en daar de uitbreiding met zendelingen, uitgezonden door Leerdam (ds R. Keesenberg) en Bunschoten-Spakenburg (ds P. Busstra) mogelijk werd.

Zes zendelingen, uitgezonden door vier plaatselijke kerken. Elk van deze kerken gesteund door een aantal gemeenten (10-40). Op deze wijze is praktisch elke Ned. Gereformeerde gemeente bij het zendingswerk onder de Zulu's betrokken.

Deze „organisatie” van het zendingswerk is van heel andere aard dan voorheen. Vóór de vrijmaking was er in de Gereformeerde kerken een zgn. deputaten-zending. De synode (generale dan wel provinciale) be-

Redaktie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:
Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring
M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

noemde broeders, die de zedingszaken regelden. Ze schreef ook de nodige collecten voor. Er waren toen ook wel „zedende kerken”, want de uitgezonden zendelingen moesten kerkelijk onderdak hebben. Immers roeping, in het ambt stellen, opzicht en tucht zijn verbonden aan een plaatselijke gemeente. Maar het kwam er wel op neer dat de zaken „van bovenaf” bestuurd werden. Wie over deze situatie meer wil weten, leze het boekje

Pastorale notities

DOOR A. H. ALGRA SLIEDRECHT

dat je „in die hoek zit”. In dezelfde lijn ligt de keuze van het lied. Ik volgde een programma voor de radio en later nog iets voor de televisie. In beide programma's werden gezangen opgegeven. Ik greep naar het Liedboek om mee te zingen, maar de nummering klopte niet. Waarschijnlijk was het de bedoeling dat ik de Hervormde bundel van 1938 zou opzoeken. die heb ik wel, een echte zelfs, want een lid van de Herv. commissie van Toezicht heeft z'n handtekening erin gezet. Hoedt u voor namaak! Maar ik had geen puf om naar de zolder te gaan, waar ik dat boek heb. Overigens meende ik, dat de Hervormde Kerk in 1973 de bundel van 1938 vervangen heeft. Ik denk dat de Bonders, afkerig van het zingen van gezangen in de eredienst, naar hartelust gezangen zingen buiten de officiële dienst, mits niet uit het Liedboek. Soms wordt er

tóch uit het Liedboek gezongen, maar laat niemand het merken! Er wordt dan aangekondigd dat ten gehore zal gebracht worden het bekende lied: Eens als de bazuinen klinken. We vragen aan een Bondsprekiant: „Als je nu eens in een preek zei, dat jouw tekst het duidelijkst is in de nieuwe vertaling, en dat je over 't geheel genomen die nieuwe vertaling betrouwbaar vindt, zou dat jouw achterban niet losmaken uit de fictie, dat alleen de Statenvertaling Gods Woord is?” Hij vond dat dit zou moeten kunnen, maar dat je er wel trammelant mee zou krijgen. En dat bedoel ik nou met dit stukje. Prof. C. Veenhof noemde de kerkelijke verdeeldheid wel eens een grof schandaal. Maar men zou dan eens de moed dienen te hebben, om zonder reserves iets van de „anderen” goed te noemen. Tegenstellingen die er niet zijn, zouden dan opgeruimd worden. Overigens moet ook ik nu met een verontschuldiging komen. Het is mode om te spreken van „achterban”, maar ik heb van m'n vader geleerd dat dit een discriminerend woord is: de achterban is het krijgsvolk van een „achterleen”, en uit de aard der zaak is dat volk zeer onbetrouwbaar en ongemotiveerd. Het loopt gemakkelijk over naar de andere kant.

„Zending naar Gereformeerde beginselen” van ds K. Doornbos, Groningen 1949.

In 1951 besloten de vrijgemaakte kerken voor het zendingswerk geen deputaten meer te benoemen, maar de kerken zelf voor dit werk te plaatsen.

Het werken in Zuid-Afrika bleek voor de zendelingen slechts mogelijk te zijn door aansluiting te zoeken bij een van de bestaande kerken. De regering van dat land stelde geen mogelijkheden open „voor vreemden”. Die aansluiting kwam als vanzelf, geschenk van de Here. En wel met de Dopperkerken.

In het onlangs door de Kamper gemeente uitgegeven boekje „Gezonden om LICHT te brengen” (ter gelegenheid van 25 jaar zending in Natal) is dat begin van het zendingswerk mooi beschreven. Dit boekje is verkrijgbaar bij de zendingsadviescommissie van de Ned. Gereformeerde Kerk, Esdoornhof 155, 8266 GE Kampen.

Binding aan die Gereformeerde kerk in Suid-Afrika

Zoals gezegd, in Zuid-Afrika is enkel een zendingsterrein beschikbaar voor de daar officieel erkende kerken en als „buitenlander” is er dan de mogelijkheid tot aansluiting van een van die kerken.

De wegen van de eerste zending, ds J. Vonkeman, zijn in 1958 zó geleid, dat contacten werden verkregen met hogergenoemde kerken, in de wandeling aangeduid als de Dopperkerken. Deze staan, wat belijdenis en leven betreft, heel dicht bij ons. De andere zendende kerken zijn daarna in de lijn-Kampen verdergegaan.

In de loop van de tijd is onze verhouding met de Dopperkerken vastgelegd in een „Ooreenkoms van samenwerking tussen die Gereformeerde kerk in Suid-Afrika, verteenwoordig deur die sendingdeputatie van die nasionale sinode en die Nederlands Gereformeerde kerken van Bunschoten-Spakenburg, Haarlem, Kampen en Leerdam”. Na een herziening in 1982 zijn de belangrijkste bepalingen:

„Art. 1. Die sendingwerk van die GKSA, wat in die verlede begin is in Richmond en Nqutu is oorneem deur die NGK en word deur hulle in eie verantwoordelijkheid teenoor die Here behartig.

Art. 3. Albei partye in die ooreenkoms ag hulle in sendingbeleid en -metodes gebonde aan die beginsels van Skrif, Belydenis en Kerkorde soos dit deur die GKSA en die GKN aanvaar is. Alle besluite insake sendingbeleid word deur

die betrokke partye onder mekaar se aandag gebring.

Art. 4. Gemeentes wat tot stand kom as gevolg van die zendingwerk van die NGK word gestig binne die kerverband van die Klassis Itheku.

Art. 7. Daar word wedersyds aanvaar dat die bedienaars van die Woord met hulle gesinne lidmate is van die plaaslike Gereformeerde kerk waar hulle woonplek is; hulle deel dan ook in die voorregte hieraan verbonde.

Ten aansien egter van hulle arbeid en ampsbediening bly die

sendelinge staan onder opsig en tug van hulle respektiewelike sendende kerke. In die geval van sensuur (of oortredings wat volgens die plaaslike kerkraad sensurabel is) pleeg genoemde kerkraad oorleg met die betrokke sendende kerk in Nederland.”

(Waar in die aanhef „Haarlem” staat, moet „s-Gravenhage” gelezen worden.)

Deze overeenkomst is een goede basis voor de samenwerking; tot nu toe verloopt die goed, er zijn praktisch geen problemen.

Godric

De afgelopen jaren valt een toenemende belangstelling voor de Middeleeuwen te konstateren. Misschien wordt deze interesse mede gevoed door het verlangen naar een wat minder gekompliceerde samenleving, waarin ook de mystiek een grote rol kon spelen. Dat deze tijd echter allesbehalve ongekompliseerd was wordt o.a. getoond in de roman „Godric”, die in 1984 in een Nederlandse vertaling verscheen.

Kluizenaar en heilige

Godric was een kluizenaar, die in de 12e eeuw in Engeland leefde. Hij werd in 1065(?) geboren in Norfolk, maar leefde — na een rumoerige eerste helft — de tweede helft van zijn leven in de buurt van Durham, niet zo ver van de Schotse grens. Daar heeft hij ook de bouw van de robuuste kathedraal meege maakt: een kerk als vesting. „Grey towers of Durham! Yet well I love thy mixed and massive piles, half church of God, half castle gainst the Scot!” (Sir Walter Scot).

De gegevens in dit boek zijn gebaseerd op de verhalen die de monnik Reginald (uit Rievaulx Abbey) optekende uit de mond van de hoogbejaarde Godric (hij werd 105 jaar oud). De Amerikaanse schrijver/theoloog Frederick Buechner heeft deze historische gegevens op fascinerende wijze gebruikt als basis voor zijn roman over het leven van deze man, die als heilige werd vereerd, maar zelf vond dat hij deze 'titel' beslist niet verdiende.

Boeiend

Waarom spreekt een boek aan? Dat is voor iedereen verschillend. Ik kan hooguit vertellen waarom dit boek mij zo boeide. Het is mijn voorliefde voor de 'tuin in het water' (Engeland), schitterend geschilderd in deze 'heiligenroman', vooral in de beschrijving van de altijd levendige rivier de Wear. Het is het karakter van Godric, een weinig eerbiedige, recalcitrante grijsaard,

die niettemin een diepe relatie met God opbouwt in zijn leven. Het is het gezin waar Godric in opgroeit, afstand van neemt en steeds weer op terugvalt. De tijd van de Middeleeuwen. De robuuste humor die uit het boek spreekt. Kortom: het hele boek sprak me aan.

Geloofsstrijd

'Godric' is geen verhaal over een krachtadige bekering, maar de geschiedenis van iemand die voortdurend moet vechten tegen boze gedachten en daden. Hij ziet zijn relatie tot God zich in die voortdurende strijd ook steeds meer verdiepen. Soms denkt hij „zijn grovere zonden wel aardig onder de duim te hebben gekregen”, om daarna te konstateren „dat ze allemaal tegelijk losbraken”.

Die geloofsstrijd maakt het boek levens-echt, meer dan een verhaal over een krachtadige bekering. De woorden van onze belijdenisgeschriften, vertaald in het leven van een Rooms-Katholieke heilige.

Door de bijzondere kompositie van het boek — het is niet in chronologische volgorde geschreven, maar blikt vanuit het 'heden' (de vertellende Godric en de schrijvende Reginald) terug

in het 'verleden' — komt dit aspect nog eens extra sterk naar voren.

Rome en Jeruzalem

Buechner schildert Godric als een ruige avonturier, die er zelfs niet voor terugdeinst om door misleiding, bedrog en beroving aardse schatten te verzamelen. Deze avonturier krijgt echter spijt van zijn misleidende handelingen en begraaft zijn bezittingen op het heilige eiland Farnes (om ze later weg te geven). Godric gaat (o.a.) op pelgrims-tocht naar Rome, waarbij hij zijn bejaarde moeder over grote afstanden op zijn rug meeneemt. Het decadent en pas verwoeste Rome brengt hem grote teleurstellingen. „Ik ademde de woorden in de koude steen, maar de lippen van hem tot wie ik bad waren onbeweeglijk als de stenen zelf. Als je tot op de bodem van de zee valt, kun je niet dieper vallen”.

Jeruzalem, waar Godric na een spannende zeereis aankomt, (de tijd van de Kruistochten) vindt hij echter „de stad die aan God behoort”. De konkrete omgeving van het leven en sterven van Jezus — heel belangrijk in een tijd waarin veel mensen niet konden lezen — verdiept zijn geloof. Hij dompelt zich onder in de Jordaan en zegt: „Maar dit weet ik wel. De Godric die doorweekt en druipend uit de Jordaan kwam, was niet de Godric die erin ging”.

Tegenstellingen

Net als het leven van Godric kenmerken ook de Middeleeuwen zich door grote tegenstellingen. Er is sprake van zware onderdrukking en uitbuiting, waarbij zelfs de Bijbel als legitimatie wordt misbruikt. „Want aan een ieder die heeft zal gegeven worden. Jezus Christus sprak nooit een wijzer woord. Macht brengt macht voort, en rijkdom rijkdom. Dat is de gulden regel, en niets anders”. Op seksueel gebied zijn uitspattingen aan de orde van de dag. Ook de jeugd misdraagt zich, tot in de kerkdiensten aan toe, waar koorknapen kaarsvet laten druipen op de hoofden van kalende oudere kerkgangers.

Fel zijn de oordelen van de oude Godric over de hogere adel en vooral de geestelijkheid. Je ziet in dit boek de Reformatie al ontstaan, in de eerste plaats als terugkeer naar de zuivere inhoud van de Bijbel, maar tevens gevoed door een korrupte kerk, die niet opkwam voor de onderdrukte en straatarme bevolking. Voor de bouw van de kathedraal van Durham moest zelfs een wijk met schamele hutten aan de grond worden gelijkgemaakt.

De kerk heeft in die tijd ook al duidelijk in de taal afstand genomen van de 'gewone mensen'. „Maar”, zegt Godric, „s avonds op mijn brits bad ik altijd in mijn eigen boerse taal”. Het meest persoonlijke van het geloof blijft altijd vorm krijgen in de eigen taal, de moedertaal...

Gezin

Intrigerend is de relatie van Godric tot zijn vader. „En zo was het uit vrees dat wij van honger om zouden komen dat hij ons datgene deed ontberen waarvan wij het meest hongerden, en dat was de man zelf”. Deze relatie blijft hem zijn hele leven achtervolgen. Later zal hij zich ook afvragen hoe zijn leven zou zijn gelopen als hij een „andere” vader had gehad. Met dit aspect krijgt het boek een diepe psychologische dimensie. Parallelen naar de hedendaagse opvoeding vallen hier ook duidelijk te trekken: voor hoeveel kinderen is de vader niet emotioneel afwezig, omdat hij altijd bezig is, omdat de televisie te belangrijk is, omdat er niet over gevoelens gepraat kan worden? Godric's moeder speelt een grote rol als hij haar op bedevaart meeneemt naar Rome. Het zich verdiepende geloof van haar zoon blijkt echter op haar weinig invloed te hebben gehad; bij haar sterven twijfelt ze dan ook aan de wederopstanding van het lichaam.

Boeiend beschreven is ook de gekompliceerde verhouding tussen Godric en zijn zus Burcwen. Zijn broer Willem speelt – zij het wat meer op de achtergrond – eveneens een belangrijke rol: Willem „wappertong”, die denkt door zijn voortdurende praten mensen aan zich te kunnen binden, en ze daardoor juist afstoot en tot razernij brengt.

Je ziet in het hele boek de bejaarde Godric 'ontstaan' uit het gezin waarin hij is opgegroeid. Ik vind dat een psychologisch knap uitgewerkt thema in deze roman.

Isolement

Als 20e eeuwse Gereformeerden kijken wij waarschijnlijk wat neer op de keuze voor een kluzenaarsbestaan, een keuze die geestelijk en maatschappelijk gezien niet verantwoord zou zijn. En toch, als je dit boek leest,ervaar je dat dit kiezen voor eenzaamheid ingegeven kan zijn door een diep verlangen naar God van iemand die anders de omgeving als voortdurende storende faktor in deze relatie zou ervaren. Eenmaal motiveert Godric zijn kluzenaarsbestaan trouwens andersom: om de wereld te beschermen tegen hemzelf.

Wel heeft hij in al die jaren moeten ervaren dat de zonde niet alleen 'buiten' maar ook 'binnen' nadrukkelijk aanwezig is. En dat is ook een les die wij moeten leren. Isolement lijkt misschien een goede oplossing in een turbulente tijd, maar de werkelijke oplossing ligt in het herstel van de relatie tot God. We hoeven niet te kiezen voor een kluzenaarsbestaan, en zeker niet voor allerlei vormen van zelfkastijding, maar wat de 20e eeuwse gereformeerde wereld broodnodig heeft is een 'stille tijd'. Je zou haast zeggen: „deeltijd-kluzenaarsbestaan”. Tegelijkertijd weten we dat het contact met andere mensen nodig is voor de opbouw van het geloofsleven. In het boek wordt overigens nog een andere kluzenaar ten tonele gevoerd: Elric. „Hij zag overal schaduwen, maar nooit licht. Hij had zo lang in pijn en boetedoening geleefd dat ik bang was dat hij, wanneer zijn tijd voor de gelukzaligheid eindelijk zou zijn aangebroken, die kunst verleerd zou zijn.” Godric en Elric: twee mensen met een verschillende vorm van geloofsbeleving. Kommen we die beide vormen ook niet tegen in de gereformeerde gezindte?

Veelzijdig

De konklusies die uit dit boek getrokken kunnen worden zijn vele. Het is een gemakkelijk leesbare roman, die tevens 'leerzaam' is. Het boek bevat veel diepmenselijke en fijnzinnig vertelde gegevens. Dat alles geplaatst in de context van een samenleving die zich kenmerkte door grote tegenstellingen. Een lijn naar onze tijd valt niet moeilijk te trekken. Met potlood heb ik in een aantal hoofdstukken aangestreept welke uitspraken tot nadenken stemmen, maar er is eigenlijk geen beginnen aan. Van Rodrics ruige humor tot zijn dialogen met de monnik Reginald, de cynische en wereldse Perkin en met zijn Hemelse Vader: juweeltjes van inzicht in menselijk functioneren. De wijze waarop iemand met een onafhankelijk, recalcitrant karakter probeert om toch in harmonie met God, zichzelf en anderen te leven raakt ons allemaal. Het gevaar van macht-zonder-tegenwicht, het medeplichtig worden aan deze macht en bijna niet meer terugkunnen: ook die situatie kennen we in de 20e eeuw maar al te goed. De natuurbeschrijvingen door iemand die de natuur respecteert: we weten allemaal dat we die natuur in onze tijd voor een groot deel kwijt zijn geraakt en verlangen naar een wereld waarin de mens weer in harmonie met de Scheping kan leven.

Tenslotte

Daarmee kom ik tot mijn persoonlijke konklusie: het boek spreekt vooral daarom zo aan omdat in de persoon van Godric tevens ons eigen leven weerspiegelt wordt. 'Godric' is een tijdloze, en tegelijk 20e eeuwse roman, geplaatst in het decor van de Middeleeuwen. De stijl is realistisch, maar in tegenstelling tot sommige hedendaagse schrijvers zeker niet kwetsend en hard. De kwaliteiten van Buechner als schrijver en Prof. J. W. Schulte Nordholt samen met zijn dochter Anne als vertalers staan – voorzover ik dat als 'leek' kan beoordelen – garant voor een boeiende kompositie en schrijfstijl. Bij wijze van besluit heeft Prof.

Schulte Nordholt nog een lezenswaardig historische nawoord geschreven over Godric en zijn biografen. Jammer is dat het sterfjaar van Godric verkeerd is weergegeven: 1070 i.p.v. het juiste 1170. Overigens draagt dit slotwoord zeker bij aan de waarde van het boek.

Ik kan in 'Opbouw' wel blijven citeren uit deze bijzondere roman, (gesierd met een stijlvolle omslag) maar als U geïnteresseerd bent geraakt kunt U hem beter zelf lezen...

Codric

Frederick Buechner, 1980

Vertaling:

J. W. en A. Schulte Nordholt, 1984.

Uitg. Omniboek, Den Haag
200 blz., prijs f 22,50.

Boekbespreking

Hans Werkman.

Sikandi en de Zoeloeheks.

Uitgave van J. N. Voorhoeve.
Den Haag. 130 blz., f 10,90.

U probeert toch ook uw kinderen belangstelling bij te brengen voor het zendingswerk: de prediking van het evangelie onder heidenen?

Dit kinderboek kan daarbij goede diensten verlenen. Het vertelt iet over het leven van de Zoeloe's en hoe daar door het evangelie mensen tot de Here Jezus gebracht worden. Ook hoe de Boze weerstanden tegen die goede Boodschap oproept.

In het gezin van Sikandi, een zoeloejongen van een jaar of tien, sterft een jonger zusje aan t.b.c. De toverdoker, een machtig man, heeft haar niet kunnen genezen. Hij zoekt naar een oorzaak, ook om zijn greep op de mensen te behouden en Sikandi's moeder wordt door hem als heks aangewezen. Zij heeft het kind betoverd, wordt het dorp uitgesmeten en komt dan op de zendingspost Groenhoek (Groothoek?) terecht, vindt daar rust en leert de Here Jezus kennen. De zendeling bezoekt Sikandi's huttengroep. Daar is eerst de nieuwsgierige vraag: wat wil die witte man? Laten we eens luisteren naar wat hij vertelt. Gaandeweg breidt die groep luisteraars zich uit, de hut waarin men samenkomt wordt te klein. Even later bouwt men een kerkgebouwtje en zijn er regelmatige diensten. Het luisteren wordt voor enkelen het betrokken raken bij de boodschap van het heil, gehoorzamen, komen tot de HERE. En dan ervaart de tovenaars het afbrokkelen van zijn macht over de mensen. Sikandi's moeder komt terug, de gemeenschap aanvaardt haar weer.

Hans Werkman tekent de Zoeloesamenleving alsof hij er geweest is, levendig en afwisselend. Je leest onder welke omstandigheden de zendingen hun werk verrichten, waar ze voor komen te staan. En het is allemaal dáárom ook zo werkelijk, omdat het „onze” zendingen betreft, zij die uitgezonden zijn door de kerken van Kampen, Leerdam, Bunschoen Spakenburg en 's-Gravenhage. Dat

staat wel niet in het boek, maar al lezende merk je dat direct.

Een boeiend boek voor onze kinderen. Laten ze maar vroeg erover horen en het zelf lezen. Fijn om je kinderen voor te lezen. En heel geschikt voor de ouderen om het zelf te lezen. Echt een boek, waar je wat mee doet. Bijzonder aanbevolen!

M. de Jonge, Voorburg

☆☆☆

Toekomstverwachting

Stroop je mouwen maar op jongelui: met deze nieuwe bundel, die het GLJC aanbiedt, moet je aan het werk. Ze bevat 10 schetsen, elk van 2 bladzijden. Stuk voor stuk de moeite waard, maar ze vragen wel van je dat je je er met elkaar in verdiept. Ds J. H. Veeffkind zet je stevige kost voor, je bent er zo maar niet mee klaar. Je moet de Schrift ter hand nemen, je toch wat verdiepen in de kerkgeschiedenis, in de formulieren, het Liedboek nagaan en een enkele schets geeft zelfs enig inzicht in moderne theologie. Verder ontmoet je het leven-van-alles-dag er in.

Deze bundel richt zich op „de toekomst” en dan enkel op „wat zal gebeuren ná de wederkomst van Jezus Christus”. Hoe stellen we ons die toekomst voor? Leven in de hemel, op de nieuwe aarde? En wat is dat, „onze vereniging met Hem”? „Wat een feest zal dat zijn! Denk maar eens aan mensen die elkaar na jaren weer terug zien!” en „Als het weer goed zit tussen de mensen en God, zit het ook weer goed tussen de mensen onderling. En dan zit het in het eeuwige leven, ja, dat is het eeuwige leven!” (pag. 17).

Het Gereformeerd Landelijk Jeugdcomité heeft een verrassend goede keus gedaan met schetsen over dit onderwerp uit te geven en ook met deze predikant te vragen daarin wegwijzer te zijn. Velen buiten de jeugdverenigingen kunnen ook daarvan profiteren (bijbelkringen bijv.). De bundel is namelijk verkrijgbaar door f 5,90 over te schrijven op giro nr. 3910300 t.n.v. GLJC te Zaandam. onder vermelding van „Toekomstverwachting”.

M. de Jonge, Voorburg

Persschouw

De basis van eenheid is heel smal geworden

Onder dit opschrift schreef Ds. L. H. Kwast te Kollum aan het eind van het vorige jaar een artikel in de Friese Kerkbode. Op een eerlijke wijze analyseert hij verschillende moeiten, die mede het huidige beeld van de gereformeerde kerken in Nederland bepalen. Hij merkt o.a. het volgende op:

En zo gaan we dan verdeeld en uiteengeslagen met de hervormden samen op weg. Het perspectief ziet er niet aantrekkelijk uit. Het enige voordeel is dat de hervormden veel meer ervaring hebben in de omgang met richtingen in de kerk. Ze zijn na een intermezzo in de jaren veertig en vijftig teruggevallen op hun oude gewoonte: *laat elkaar met rust!*

De gereformeerden zijn bezig dat van de hervormden te leren. Ook onder ons komt groepsvorming voor maar deze is het regelrechte gevolg van de geruisloze terzijdestelling van de gereformeerde belijdenis. Geen synode heeft hardop gezegd dat de binding aan de belijdenis is opgeheven maar in feite functioneert die binding niet meer.

Waarom zijn we nog bij elkaar?

Het mag dan wel een mirakel heten dat – afgedacht van wat in Blokzijl, Urk en Joure is gebeurd – de gereformeerden nog onder één kerkelijk dak verkeren. Vroeger zouden confessionele verschillen allang tot kerk-scheuring geleid hebben. Waarom blijft dat vandaag achterwege?

Het zijn mijns inziens twee factoren die daartoe bijdragen. De eerste factor bestaat – het klinkt lelijk wat ik ga schrijven – in de onkunde van vele kerkleden van wat gaande is en van wat op het spel staat. Als de catechismusprediking al sedert tien jaar en meer is afgeschaft, als het grootste deel van de kerkleden geen oriënterend kerkblad onder ogen krijgt, als in gezins- en familiegesprekken de zaken van geloof en kerk buiten de zijlijn geraakt zijn, is het begrijpelijk dat kerkleden gevaar lopen confessionele analfabeten te worden. Ze zijn al tevreden als in de eigen plaatselijke gemeente geen gekke dingen passeren.

De tweede factor is het inzicht (dat ik deel) dat kerk-scheuringen ook niet alles zijn. In het verleden hebben ze meer verdriet

dan vreugde geproduceerd. De weg van onze vrijgemaakte gereformeerde zusters en broeders is ook door ravijnen gegaan. Kerk-scheuringen zijn de leveranciers van veel onheilg vuur. En de problemen waaruit ze voortkomen, worden onder een ander vloerkleed gedeponeerd.

Zo blijven gereformeerden bij elkaar. Maar de basis van hun eenheid is heel smal geworden. Ze kunnen nog samen uit één Liedboek zingen. Dat brengen ze nog op.

Waar ligt de grens tussen de schuld en het lot van de gereformeerden?

Wij verkneuter ons in geen enkel opzicht in de neergang van de kerken waaruit wij zijn voortgekomen. De signalen, die we vanuit genoemde kerkgemeenschap opvangen, moeten ons stimuleren om in eigen gelederen de vinger aan de pols te houden. Want bij een voortgaande dekonfessionalisering moeten altijd eerst de Dordtse Leerregels het ontgelden, komt vervolgens de Nederlandse Geloofsbelijdenis aan de beurt, terwijl tot slot het confessionele restant, nl. de Heidelbergse Catechismus op de snijtafel komt te liggen. De Catechismus-prediking is een groot goed! Laten we die niet gaan verwaarlozen! Dat kan gauw gebeuren juist in vakante kerken, maar het is niet prijsenswaardig!

O. Mooiweer, Enschede

Verbreiding en verdieping van het werk van de Stichting voor Jeugdzorg en Maatschappelijk Werk

1. Samenwerking

Op de laatste landelijke diaconale conferentie is uitgebreid verslag gedaan over het reilen en zeilen van de stichting. Eén van de onderwerpen die daar aan de orde kwam, betrof de samenwerking met organisaties uit aanverwante kerkgenootschappen. Met name werd gesproken over de samenwerking met de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwelzijn.

Het lijkt een goede zaak ook in Opbouw nader op deze samenwerking in te gaan en wel omdat niet is uitgesloten dat individuele leden van onze kerken met de samenwerking geconfronteerd worden.

2. Regionalisering van de hulpverlening

In het verleden bestond reeds een zekere vorm van samenwerking tussen de Christelijke Gereformeerde Vereniging voor Jeugdwelzijn en onze stichting. Deze samenwerking was echter niet duidelijk gestructureerd. Onlangs is besloten dit wel te doen. Hiervoor bestond ook een concrete aanleiding.

Door de regering wordt nl. toegewerkt naar regionalisering van de hulpverlening. Landelijk werkende instellingen komen dan ook niet langer meer voor subsidiëring in aanmerking. Alleen op grond van het feit dat de hulpverlening op levensbeschouwelijke grondslag is gebaseerd, kan erkenning plaatsvinden. Hiertoe

moet zo'n landelijk werkende instelling in elk geval beschikken over een aantal vormen van hulpverlening, die zijn ondergebracht in verschillende secties. In de praktijk betekent dit dat organisaties van verschillende (kerkelijke) signatuur worden gedwongen tot samenwerking.

Op zichzelf heeft dit beleid voor onze stichting geen direct gevolg. Wij kwamen toch al niet voor subsidie in aanmerking. Gebleken is echter dat bepaalde delen van het werk (bijv. de pleegzorg) wel door dit beleid worden getroffen.

De Christelijke Gereformeerde Vereniging is inmiddels door de overheid als een landelijk werkende instelling erkend. Zij komt derhalve wel voor subsidiëring in aanmerking.

3. Raad van Advies

Al met al reden genoeg, zowel voor onze stichting als voor de Christelijke Gereformeerde Vereniging, om de samenwerking te intensiveren. Hierbij zijn ook andere instellingen betrokken en wel:

- de commissie Voogdij, uitgaande van het Deputaatschap Algemene Diakonale Zaken van de Gereformeerde Gemeenten en
- de Herv.-Gereformeerde -Jeugd bond.

Teneinde ieders eigen identiteit geheel te kunnen handhaven, is gekozen voor de oprichting van een Raad

De duivel — een tegenspeler

Mensen zeggen wel eens: 'de duivel? die heb ik nog nooit gezien'. Dat kan, want je komt de duivel op straat niet tegen zoals je andere mensen tegenkomt. Maar hij is er wel. Dat weten we uit de bijbel en het is goed te bedenken dat de duivel ook vandaag nog vlak bij ons is.

Ik wil een paar bijbelgedeelten noemen. In 1 Kronieken 21:1 wordt gezegd dat de satan zich tegen Israël keert en David er toe beweegt een volkstelling te houden. In vers 7 wordt gezegd dat die volkstelling in Gods ogen verkeerd was. Het lukt satan dus tussen God en David te komen.

In Mattheüs 16 lezen we dat Jezus voor de eerste keer Zijn lijden aankondigt en dan probeert Petrus de Heiland tot andere gedachten te brengen. Kort en goed wijst Jezus Zijn discipel terug met de woorden 'ga achter mij, satan'. Jezus ziet achter Petrus' woorden de duivel die probeert Hem tot ongehoorzaamheid te brengen. De duivel wil steeds weer tussen God en mensen

Terloops...

DOOR
P. C. VAN WIJK
ZALTBOMMEL

gaan staan. Hij wil het spel van Gods verbond met mensen verbreken en levert tegenspel. Met mensen als inzet, probeer het te zien.

De duivel is overwonnen — laat het zien

Zo staat de satan altijd tegenover Jezus en tegenover hen die Jezus willen volgen. Hij kan niet meer in de hemel komen zoals in de tijd toen Job nog leefde (Job 1:6), hij is uit de hemel verdreven. Jezus zegt (Lucas 10:18): 'Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen'. Maar dat betekent wel dat hij hier op aarde is en je kunt hem zo maar tegenkomen. Trouwens, hij probeert jou te ontmoeten, hij

probeert tussen God en jou te gaan staan. Dat kan zijn op allerlei manieren, je weet dat zelf wel. Maar als de satan probeert in je leven te komen mag en moet je het weten dat hij is overwonnen. Jezus heeft de satan weerstaan, Hij wil in jou wonen en als je God in je leven toelaat, zal het duidelijk worden dat de satan daar geen vaste plaats kan hebben. De satan heeft weinig tijd (Openbaringen 12:12) en hij gaat daarom op allerlei manieren tot de aanval over. Onderschat dat niet, kijk uit je ogen, op straat en in de boekhandel, op je kamer en in de disko-teek.

Dat de duivel is overwonnen moet zichtbaar worden in het leven van mensen. Een zware opgave, een opgave die moeit leren bidden.

'De geest die ons bewoont verzucht en smeekt naar God dat Hij ons in de Zoon doet opstaan uit de dood. Opdat ons leven nooit in weer en wind bezwijkt. Kom Schepper Geest, voltooi wat Gij begonnen zijt.' (Lied 147)

van Advies. Deze raad is binnen de Christelijke Gereformeerde Vereniging een orgaan van informatie, overleg en advies.

De taken van de Raad van Advies zijn:

- kennis nemen van de ontwikkelingen en bezinning op de problematiek in de jeugdhulpverlening;
- het kerkelijke achterland informeren en waar nodig stimuleren tot dienstverlening ten behoeve van jeugdigen, die hulp nodig hebben;
- signaleren van leemten op het terrein van de jeugdhulpverlening;
- adviseren van het bestuur van de vereniging.

4. Voordelen van de samenwerking

Voor de Chr. Geref. Vereniging is de samenwerking van belang, omdat verwacht wordt dat blijvende erkenning door de overheid alleen mogelijk zal blijken als de vereniging over een (ver)grote achterban beschikt.

Voor onze stichting betekent de verdere samenwerking in de eerste plaats dat de subsidiëring van de pleegouders veilig kan worden gesteld. Hierdoor is onze maatschappelijk werkster in staat zelf de begeleiding van pleegkinderen en pleegouders te verzorgen, zonder dat dit een financiële aderslating voor de pleegouders betekent.

Daarnaast is van belang dat in bijzondere gevallen van de faciliteiten van de vereniging gebruik kan worden gemaakt. Op een tweetal van deze faciliteiten wordt hieronder nog nader ingegaan:

- a. Zoals bekend heeft de stichting onlangs haar gezinshuis opgeheven. Dit was o.a. mogelijk doordat teruggevallen kan worden op het tehuis van de Vereniging. Dit tehuis staat in De Bilt.
- b. De vereniging beschikt ook over een jeugdhuis („De Stuw”) dat erkend is als gezinsvoogdij-instelling. Dit betekent, dat als een minderjarige door de kinderrechtster onder toezicht wordt gesteld, „De Stuw” met de uitvoering daarvan belast kan worden.

Dit is van groot belang omdat ook hier de regionalisering heeft toegevoegd. Een kinderrechtster zal het toezicht in beginsel toewijzen aan een regionale instelling. Zo'n instelling zal vaak niet vanuit een christelijke visie hulp verlenen. Om plaatsing bij een niet regionale, erkende, instelling zal vrijwel altijd verzocht moeten worden. Bekendheid met „De Stuw” is derhalve noodzaak. Mocht u met een ondertoezichtstelling geconfronteerd worden, kunt u natuurlijk ook altijd bij de stichting om advies vragen.

5. Tot slot

Uit het bovenstaande zult u wel hebben opgemaakt dat de stichting blij is dat deze samenwerking mogelijk is. Van belang hierbij is ook, dat de samenwerking niet ten koste gaat van ons eigen werk. Integendeel zelfs. Als bestuur en medewerkers verwachten we u een breder pakket van hulpverleningsmogelijkheden te kunnen aanbieden.

Kerknieuws

Emeritaat

Ds H. J. van der Kwast van de Ned. Geref. Kerk van Heerde is 1 februari j.l. met emeritaat gegaan.

Hij neemt geen officieel afscheid omdat hij hulpdiensten in zijn gemeente blijft verrichten.

Ds H. C. Overeem

De kerkeraad van de Ned. Gereformeerde Kerk te Hattem heeft ds H. C. Overeem - voorheen emeritus-predikant van de Gereformeerde Kerk te Hattem - aanvaard als zijn emeritus-predikant.

Dientenvolgorde is ds Overeem gerechtigd in de hoedanigheid van dienaar des Woords de Nederlands Gereformeerde Kerken te dienen in de verkondiging van het evangelie.

Het adres van ds Overeem is: Kölling-laan 10, Dieren. Tel. 08330-14438.

Landelijke Vergadering

Het voorlopig agendum van de zitting van D.V. 23 februari a.s. vermeldt ondermeer:

1. Het rapport over het contact met de Chr. Geref. Kerken.
2. Een aantal brieven, betreffende de vrijgemaakte kerken van Oost-Soemba.
3. Een rapport van de C.O.G.C.
4. Een verslag over de Theologische Studiebegeleiding.

De vergadering begint om 10 uur en wordt gehouden in de „Hoeksteen”, Wethouder Beverstraat 165 te Enschede.

Belangstellenden zijn uiteraard hartelijk welkom!

Regio-vergadering Arnhem

Uit het verslag van de regionale vergadering Arnhem, gehouden in december te Apeldoorn, citeren wij het volgende:

Het examen van student Baron voor het verkrijgen van het preekconsent vangt aan met zijn preek over Matth. 20 vers 1-16 (de arbeiders in de wijngaard).

De kerk van Apeldoorn geeft schriftelijk een positief attest over br. Baron, waarna in besloten vergadering de preek wordt besproken en het besluit valt het examen met het tweede gedeelte voort te zetten.

In dit tweede gedeelte examineert ds Holwerda het oude testament.

De vragen over de 3 formulieren worden gesteld door ds In 't Hout; hier wordt bijzondere aandacht besteed aan de sacramenten.

Na een besloten beraad deelt de praeses de examinandus mee dat de regio Arnhem geen beletsel ziet het preekconsent aan hem te verlenen voor de duur van 1 jaar.

De kerkeraad van Ede heeft besloten ds H. van der Veen als emeritus-predikant van de kerk van Ede te beschouwen vanaf 30-11-1970.

Dit is het moment geweest dat ds Van der Veen (legerpredikant in Ede) buiten het verband der Geref. Kerken (vrijgemaakt) werd geplaatst. Daarop is een officieuze ambtelijke relatie ontstaan tussen de kerk van Ede en ds Van der Veen.

Regio-vergadering Zeist

Uit het persverslag van de regio-vergadering te Zeist, 22 november '84, citeren wij het volgende.

Alle kerken uit de regio zijn vertegenwoordigd, alsmede een afgevaardigde van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Utrecht-Centrum. De voorzitter, ds De Jonge, begint met een hartelijk welkom aan alle afgevaardigden.

De afgevaardigden van Bunschoten-Spakenburg overhandigen een brief van de kerkeraad van Kampen aan hun gericht, waarin wordt gevraagd adhesie te betuigen met een voorstel van Kampen aan de Landelijke Vergadering. Van broeder A. Sneep wordt een brief overhandigd, waarin hij mededeelt zijn benoeming als secundus afgevaardigde naar de L.V. vanwege drukke werkzaamheden niet te kunnen aanvaarden.

Naar aanleiding van de brief van br. Sneep wordt een nieuwe secundus afgevaardigde gekozen, t.w. br. J. v. Baardewijk uit Loosdrecht. Deze broeder zal hiervan op de hoogte worden gebracht door de roepende kerk van deze regio-vergadering.

In opdracht van de L.V. Breukelen heeft de kerkeraad van Utrecht een voorstel, inzake de „rechtspositie van predikanten”, aan de L.V. '85 verzonden. Bestudering en overleg met o.a. SEV hebben tot deze redactie geleid. Na toelichting en toevoeging van b.v. de „materiele” rechtspositie kan de vergadering zich hier wel in vinden.

Vervolgens wordt het besluit van de kerkeraad van Utrecht inzake ds Rietkerk nader toegelicht. Ds Rietkerk zal aan de gemeente verbonden blijven. De verhouding waarin hij tot de gemeente van Utrecht staat, moet nog nader worden uitgewerkt en zal zo mogelijk op de eerstvolgende regio-vergadering worden toegelicht. De regio-vergadering kan daarna tot goedkeuring overgaan.

De afgevaardigden van de kerken Bilthoven en Breukelen nemen kennis van de getuigschriften, inzake het beroep van ds v. d. Berg. Na akkoordbevinding wordt het beroep geapprobeerde. De praeses besluit dit punt na het uitspreken van de hartelijke gelukwensen aan het adres van de kerk van Utrecht.

Ds De Boer geeft een toelichting op de ingezonden brief van Bunschoten-Spakenburg. Deze kan in drie gedeelten ter discussie worden gesteld. Een aantal kerken kan zich niet vinden in de verwoording van de zorg van de kerk B-S. De raad van deze kerk betreurt het dat niet tot een afvaardiging naar de L.V. namens de gehele regio kon worden besloten. De kerken van Amersfoort en Loosdrecht delen deze zorg. Uit de vergadering komt duidelijk naar voren, dat alle kerken wel de intentie hebben mee te werken in landelijke zaken, zij het dat een aantal kerken uitsprekt daarbij te willen handelen naar de geest van de preambule.

Voorstel Maastricht L.V. — De regio wil dit voorstel van harte onderschrijven.

Voorstel regio Dordrecht-Gorinchem aan de L.V. betreffende „kerkelijke

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per halfjaar.
Voor studenten f 38,— p. jaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.

Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

examens” wordt ondersteund. In het gedeelte „onderzoek voor beroepbaarstelling” is men van mening dat een onderzoek naar de beweegredenen moet worden toegevoegd. Instemming wordt betuigd met de behandeling van het verzoek van de regio Amsterdam-Haarlem door de Landelijke Vergadering.

In een brief van Doorn worden twee zaken aan de orde gesteld, nl. de brief van Urk en de brief van Doorn aan de L.V.

Ten aanzien van de brief van Urk, betreffende de „koers van de NG-kerken”, is de mening van de vergadering, dat geen concrete zaken aan de orde worden gesteld, waarop hun zorg is gebaseerd en derhalve geen voorstellen ter behandeling op de L.V. bevat.

De brief van Doorn over „deelname overleg vertaling van de Bijbel” (RCOB) wordt door de afgevaardigden van Doorn toegelicht en vindt algehele instemming.

Betreffende de door de afgevaardigden van B-S overhandigde brief wordt besloten deze zaak eerst in de kerkeraaden te behandelen.

Namens de regio zal door de afgevaardigden op de L.V. naar bevind van zaken over de besproken punten worden gehandeld.

In een brief van Nieuwegein wordt gesproken over de bijzondere en verregaande samenwerking tussen de Christelijke Gereformeerde en Nederlands Gereformeerde kerken ter plaatse, waarbij kerkrechtelijk sprake blijft van twee gemeenten, maar feitelijk van één gemeente en één kerkeraad. Deze eenheid wil men, waar mogelijk, naar buiten toe ook tonen. De raad van Nieuwegein vraagt der-

halve instemming twee broeders af te mogen vaardigen naar de regio-vergaderingen, waarbij de „kerkelijke afkomst” van de afgevaardigde broeders geen rol speelt.

De brief wordt inhoudelijk akkoord bevonden. De broeders worden nogmaals voor de regio-vergaderingen als volwaardige deelnemers hartelijk welkom geheten.

De volgende regio-vergadering zal worden samengeroepen door de kerk van Amersfoort. Deze vergadering zal D.V. op 21 maart 1985 worden gehouden.

I'Abri

Uit de Nieuwsbrief van I'Abri van 19 december j.l., nr. 3, citeren wij het volgende.

Iedere dinsdagavond is er een 'Open I'Abri-avond' in ons huis in Utrecht. U kunt daar iedere belangstellende mee bij uitnodigen.

Wij beginnen om 8.00 uur en wijden ons in februari aan hetzelfde thema als de lezing van 26 januari. (Narcisme, assertiviteit, zelfaanvaarding etc.) Voorstudie A. J. Nijk 'De mythe van de zelfontplooiing'.

Groot week-end in Eck-en-Wiel. Burg. Verbrughweg 16. Vrijdag 22 februari 8.00 uur tot zondag 24 februari 5.00 uur. Het gaat over het thema uitverkiezing „Fools rush in where angels fear to tread”. Hierbij komen ook bredere vragen aan de orde: in hoeverre is de mens vrij? Gasten die een inleiding zoeken in het christelijk geloof hartelijk welkom! Kosten f 25,-. Sprekers drs H. de Jong op zaterdagmorgen over 'clair en obscur' in de verhouding tot God.

Vrijdagavond en zaterdagmiddag wordt de bijbelstudie en lezing door drs W. G. Rietkerk verzorgd. Meldt u op tijd aan i.v.m. het toch maar beperkt aantal plaatsen in Eck-en-Wiel. Voorstudie kan worden gemaakt door het lezen van een boekje van ds R. J. van Pagée over uitverkiezing (te bestellen bij 'Stichting Briefpastoraat', A. v. 's-Gravesandestraat 27, 3067 KA Rotterdam).

Voor de tijd ná februari kondigen wij u nu reeds 2 week-ends aan: 17 maart in Eck-en-Wiel voor de Ned. Geref. jeugd en op 30 maart in Utrecht met als spreker dr Henk Geertsema.

Deze zomer zijn wij in Eck-en-Wiel geopend voor permanent verblijf en studie van 17 juni-17 juli. Er zijn in die 4 weken 2 congresweken gepland. Van 21-26 juni over profetie m.m.v. prof. B. Goudzwaard en één van 5-10 juli over kunst en vrijheid. Kosten per congresweek f 100,- per persoon, overigens f 12,50 per persoon per dag. Wie dit in de zomer wil meemaken geve zich tijdig op.

Nu ds Meint van den Berg bevestigd is, komt er veel tijd vrij voor het werk van I'Abri. Dat bestaat vanaf 14 januari in het dagelijks 'open huis', waar iedereen van koffie-tot theetijd (11.00 tot 4.00 uur) kan binnenvallen en praten of luisteren. U hebt van de dinsdagavond en de week-ends al gelezen.

U kunt zich opgeven bij Wil en Greta Rietkerk. tel. 030-316933.

Uit breder kring

Workshops

De blijde Boodschap doorgeven aan kinderen. De stichting Kinderwerk „Timotheüs” wil u daarbij graag ten dienste staan op de vier komende workshops. Geef u echter tijdig en schriftelijk op. Wilt u ook duidelijk maken voor welke workshop u kiest en met hoeveel personen u komt? Opening van de dag is om 9.30 uur. U kunt uiteraard eerder komen. Het einde is om 16.30 uur. Tijdens pauzes heeft u gelegenheid om van 12.15 tot 14.00 uur en van 15.30 tot 16.30 uur de stands te bezoeken of een programmatip te maken. Voor alle workshops geldt dat u zelf uw brood etc. meeneemt. Wij bieden u zonder extra betaling, soep, koffie of thee aan. De kosten voor de dag zijn minimaal f 15,-. Als u meer kunt en wilt betalen, willen wij u daarvoor nu reeds hartelijk bedanken. U krijgt een enveloppe die u voor uw bijdrage kunt gebruiken. Per opgave geldt een bijdrage. Opgave is nodig. Ook nu weer geldt dat bezoekers die even alleen iets komen kopen niet welkom zijn. Daarvoor hebben wij in Eindhoven een showroom ingericht. Deze is dagelijks open. Voor een afspraak kunt u ons bellen onder nummer 040-522576.

Wij bieden u op deze voorjaarsworkshop naast nieuwe liederen en verhalen die speciaal op „pasen” gericht zijn, een 5 weken programma of wel V.B.S.-pakket. Voorts een jaarprogramma voor „het verstandelijk gehandicapt kind”. Een prachtig boek is het geworden dat u beslist even moet inzien bij de stand waar het verkocht wordt. Uniek voor Nederland, ja zo mag dit programma best genoemd worden.

Ook op deze workshop hebben wij een „special”. Deze „lunchworkshop”

gaat over het thema „het verstandelijk gehandicapt kind”. Dit onderdeel duurt ongeveer een uur en wordt gehouden tijdens de middagpauze. U kunt anderen uitnodigen om speciaal alleen dit onderdeel te volgen.

Nadert tot God en Hij zal tot u naderen. (Jac. 4:8).

Voorjaarsworkshops 1985

Amersfoort, 16 februari

„de Brug”, Schuilenburgerweg 2.

Heerenveen, 23 februari

Ger. kerk 't Centrum, Burg. Falkenaweg 14.

Rotterdam, 2 maart

„Kom en Zie”, Gerdiesaweg, hoek Boezemweg.

Eindhoven, 9 maart

Barrierweg, hoek v. Kesselstraat.

Stichting Kinderwerk, „Timotheüs”, Beukenlaan 28, 5651 CD Eindhoven.

Tel. 040-522576,

Rabobank: 510178905. Giro 1886005.

Onderwijscongres

op zaterdag 2 maart 1985 in Congrescentrum DE AKER te Putten.

Uitgaande van het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis.

Aanvang 11.00 uur.

Spreker: De Weled. Heer Ir. J. v. d. Graaf te Huizen.

Onderwerp: De gevaren van de secularisatie voor het Christelijk onderwijs.

Een hoogst actueel onderwerp, waarbij allen die het christelijk onderwijs ter harte gaat betrokken zijn. Daarom nodigen wij allen uit deze dag bij te wonen.

Na de rede, zal er een lunchpauze worden gehouden. Brood en soep aanwezig.

De middagvergadering zal geheel in het teken staan van de bespreking van het onderwerp.

Sluiting plm. 15.30 uur.

VERSCHENEN :

DANIËL - NEHEMIA

door Ds. C. VONK

272 bladzijden - in fraaie stempelband - f 56,50

Gaarne zenden wij u een volledig prospectus over de delen die in de reeks „De Voorzeide Leer” reeds zijn verschenen.

LIEBEEK & HOOIJMEIJER B.V.

SINGEL 55 - POSTBUS 2 - 2990 AA BARENDRECHT - TEL. 01806-12944*

TE HUUR

in het Tirolerdorp Axams ons

6 PERS. APPARTEMENT

Incl. gebruik van zwembad, sauna e.d., direct gelegen aan prachtige wandel en klimroute's.

Telefoon 01862-2596.

VERSCHENEN :

WAAROM...

een brochure over de ontwikkeling in de Ned. Ger. Kerk te Zwolle van 1969-1983 en het ontstaan van een tweede gemeente, geschreven door T. Hoekstra.

Deze brochure wordt u franco toegezonden als u f 5,- overmaakt op bankrekening 37 73 11 138 t.n.v. H. Fidler, Scheldelaan 25 te Zwolle. Gironummer van de bank: 88 93 65.

PLAATS

**UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !**

beweging '85

REFORMATORISCH WIJSGERIG INFORMATIEF

de inhoud van het februari-nummer van

beweging

bestaat uit:

dr. H. G. Geertsema	— Reformatorisch
drs. R. van Woudenberg	— Transformationele filosofie of: stelen mag
dr. J. van der Hoeven	— Kierkegaard en Nietzsche als stormvogels
dr. A. P. Bos	— Tegen de revolutie... het platonisme
dr. W. Alders	— Repliek

Antwoordstrook - Opsturen in open ongefrankeerde enveloppe aan Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte, Antwoordnr. 33, 3600 VB Maarsse.

Ja,

☐ ik neem een kennismakingsabonnement op Beweging 1984 (f 10,- per jaar)

☐ Noteer mij als abonnee op Beweging 1984 (f 25,- per jaar)

Naam:

Adres:

Postcode: plaats:

Opb. 1

**BEWEGING
geeft
HOUVAST !**